



**KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
SAYIŞTAY**

DENETİM RAPORU:

SAYI: (MD.1/2012-EC.1/2012)

HAZIRLAYANLAR:

**Mahmut Denizcioğlu (Kıdemli Denetçi)
Ece Çelikdal Alas (Denetçi)**

TARİH:

02/02/2012

RAPORUN KONUSU:

**Elektrik Kurumu ile Aksa Enerji Üretim AŞ
arasında İmzalanan Kalecik-II Sözleşmesi'ne
İlişkin Hazırlanan Ek Protokol-1 Taslağı
Hakkındaki Rapor.**

EKLER:1-27(62 Yaprak)

<i>İÇİNDEKİLER:</i>	<i>(Sayfa)</i>
1. SUNUŞ	2
2. DENETİMDE KULLANILAN KAYNAKLAR:	2
3. BULGULAR:	2
3.1. Kıbrıs-Kalecik Mobil Santrali:	2
3.1.1. Ek Protokol 3 Süreci:	3
3.2. Kalecik-II Sözleşmesi:	7
3.2.1. Ek Protokol-1 Taslağı:	9
3.3. KKTC Enerji Sektöründe Mevcut Durum:	9
3.3.1. Mevcut Enerji Tesisleri:	10
3.3.2. Arz-Talep Dengesi:	11
3.3.2.1. Pik Yük Talebi:	11
4. SONUÇ:	20

1. SUNUŞ:

Sayıştay Başkanlığı tarafından tevdi edilen görev doğrultusunda, KKTC Elektrik Kurumu ve Aksa Enerji Üretim AŞ arasında 10.03.2009 tarihinde imzalanan Kalecik-II Sözleşmesi'ne ek olarak hazırlanan Ek Protokol-1 taslağında öngörülen ilave üretim araçlarının Aksa Enerji Üretim AŞ tarafından eklenerek alım garantisini Sözleşme değerleri üzerinde artırma talebi tarafımızca incelenmiş olup, bu denetim raporu hazırlanmıştır.

2. DENETİMDE KULLANILAN KAYNAKLAR:

Rapora konu olan Aksa Enerji Üretim AŞ tarafından yapılmak istenen güç artırımı ve alım garantisinin artırılmasına yönelik;

- Bakanlar Kurulu kararları,
- Elektrik Kurumu Yönetim Kurulu Kararları,
- Kıbrıs-Kalecik Mobil Santralı Sözleşmesi,
- Ek Protokol-3,
- Kalecik-II Sözleşmesi Kıp-Tek için Kalecik'de Konuşlandırılmış Dizel-Generatör Gruplarından Oluşan Santralin Kiralanması ve Hizmet Alımı Yoluyla İşletilmesine İlişkin Sözleşme,
- Fasıllık 171 Elektrik İnkişafı Yasası,
- Savcılık Görüşleri,
- Ek Protokol-1 Taslağı,

bağlamında konu değerlendirilerek, sürece ilişkin uygulamaların anılan mevzuat hükümlerine uygun olarak gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği, ayrıca yetkililerden elde edilen bilgi ve bulgular göz önünde bulundurularak, değiştirilmiş şekliyle 18/1978 sayılı Sayıştay Yasası'nın 23. maddesi uyarınca incelenmiştir.

3. BULGULAR:

3.1. Kıbrıs-Kalecik Mobil Santralı:

Kalecik Santralının kurulmasına yönelik tarihsel gelişiminde alınan kararlar incelendiğinde, KKTC elektrik enerjisi ihtiyacının karşılanmasında yetersiz kalan Elektrik Kurumu'na ait santrallerin Kalecikte kurulması tasarlanan santraller ile desteklenmesinin amaçlandığı görülmektedir.

TC Bakanlar Kurulu 20.09.2000 tarih ve 2000/1405 sayılı kararı ile KKTC'de 20 MW gücünde mobil santral kurulması ve 5 yıllığına kiralama yoluyla işletilmesine yönelik ihaleye çıkılması hususunda karar üretmiştir. Bu karar doğrultusunda da KIB-TEK İle TEÜİAŞ (Türkiye Elektrik Üretim-İletim AŞ.) arasında "Teknik İşbirliği Protokolü" imzalanmış, akabinde KIB-TEK ile EÜAŞ (Elektrik Üretim AŞ.) Genel Müdürlüğü arasında ek bir protokol imzalanarak dizel santral ile ilgili görevlerin EÜAŞ tarafından yerine getirileceği belirlenmiştir.

EÜAŞ'ın çıktığı 2002-TSMS/21 nolu ihaleyi kazanan firma olan Aksa Enerji Üretim AŞ ile Elektrik Kurumu arasında, Yüklenici tarafından net kapasitesi 20 MW gücünde dizel santralin 5 yıllığına kiralanması ve hizmet alımı yoluyla işletilmesine ilişkin Kıbrıs-Kalecik Mobil Santralı Sözleşmesi (20 MW) 15 Ekim 2002 tarihinde imzalanmıştır. Anılan Sözleşme'nin eki ve parçası olan 'Teklif İsteme Şartnamesi'nin 3. maddesi gereği ilgili firmanın bu maddede belirtilen yatırımları yapacağı öngörülmüştür.

Sözleşme sonrası yaşanan süreçte, konu Sözleşmeye atfen ek protokoller düzenlenmiş ve bu sürece ilişkin Denetim Raporumuz 29.12.2004 tarihinde yayınlanmıştır.

Konu raporumuzda mevcut sözleşme kurallarına uyulmadığı, 15 Ekim 2002 tarihli sözleşmenin 35. maddesinde ihtiyaç gereği yapılacak ek protokollerle Sözleşmenin özüne aykırı olmayacağı hükme bağlanmıştır. Buna rağmen, bu protokollerle Sözleşme'nin özüne müdahale edilerek sözleşme dengesinin yapısal değişikliğe uğratıldığı ve Sözleşme'nin 24. maddesi bağlamında AKSA A.Ş'nin eksik yatırımı olarak tespit edilen 2,142,000 USD'nin da Kira Bedelinden düşülerek karşılanması ve/veya bu miktar kadar yatırımın yüklenici firma tarafından tesis edilerek KIB-TEK'e devredilmesi gerektiği 29.12.2004 tarihli raporumuzda raporlanmıştı. Ancak, raporumuzda tespit ettiğimiz 2,142,000 USD'nin, kira bedelinden düşülerek karşılanmadığı ve/veya bu miktar kadar yatırımın Yüklenici Firma tarafından yapılmadığı saptanmıştır.

3.1.1. Ek Protokol 3 Süreci:

Kıb-Tek ile Aksa Enerji Üretim AŞ arasında 08.10.2004 tarihinde imzalanan Ek Protokol-3 ile TSMS/21 nolu ihale sonucu imzalanan Sözleşme gereği Kalecikte konuşlandırılan 30 MW'lık santrale ilave ek üniteler kurulacağı ve bu bağlamda alım garantisinin;

- 1. ünitenin 1.1.2005 tarihinde üretime başlamasıyla 10 MW,
- 2. ünitenin 1.7.2005 tarihinde üretimde olması ve 3. maddede tarif edilen iletim hatlarının tamamlanması ile 15 MW,
- 1.7.2006 tarihinden itibaren ise 5 MW'lık alım garantisinin daha verilmesi ile alım garantisinin toplam 30 MW artırılacağı öngörülmüştür (Ek-1). Alım garantisinin belirlendiği 3. maddede ayrıca **Yüklenici firma Kıb-Tek'e devir edilecek olan yaklaşık 23 km Kalecik-Geçitkale ve yaklaşık 35 km Geçitkale-Dikmen 154 kV 477MCM ve E.İ.Hatlarını tesis edeceği** ve şalt tesislerine bağlantısını yapacağı hükmü yer almaktadır.

Bu bağlamda yukarıda bahsi geçen Ek protokol 3'de AKSA Enerji Üretim AŞ tarafından tesisi öngörülen enerji nakil hattı güzergahı ile ilgili olarak Yönetim Kurulu'na 21/3/2005 tarihinde sunulan 34/05 nolu önergede;

- 01 Mart 2005 tarihi itibarıyla 40 MW (aylık 29,200,000 kws) alım garantisinin uygulanmaya başlandığı,
- 55 MW alım garantisine çıkılabilmesi için takriben 01.07.2005 tarihine kadar 4'ncü 17,5 MW'lık ünitenin Kalecikte kurulması ve Kalecik-Geçitkale-Dikmen. 477 MCM 154 kV enerji iletim hattının, Aksa tarafından tesisi gerektiği,
- Ortaya çıkan güzergah sorununun giderilmesi amacıyla ELTEM-TEK, Aksa, TEİAŞ yetkilileri en uygun olabilecek güzergahın tespiti için KIB-TEK yetkilileri ile bir araya gelerek 17.03.2005 tarihinde ek protokol imzalandığı, bu protokolle **Geçitkale-Dikmen yerine, Geçitkale-Meriç Brançmanı-Lefkoşa II-Lefkoşa I-Dikmen** güzergahının belirlendiği,
- Güzergah değişikliği nedeniyle oluşacak maliyetin mutabakatla çözümleneceği ifade edilmiştir. (Ek-2)

Bu bağlamda, Aksa Enerji Üretim AŞ'nin Kurum'a hitaben yazdığı 13.04.2005 tarihli yazısında, Ek Protokol 3'ün 3. maddesi gereği taahhüt edilen iletim hatları ve iyileştirme işleriyle ilgili maliyeti Kurum'a bildirmiştir (Ek-3). Buna göre; 1. Etap iletim ve trafo merkezi yatırım bedelinin toplam 2,180,000 USD olduğu, 2. Etap iletim ve fider yatırım maliyetinin 7,780,000 USD olacağı belirtilmektedir. Yüklenici şirket tarafından belirtilen maliyetlerden de anlaşılmaktadır ki Geçitkale-Dikmen Enerji Nakil Hattı güzergâhı değişikliğe uğramış ve bu iletim hatlarını yapacak olan yüklenici firma da bunu hem protokol imzalayarak hem de maliyetlerini ortaya koyarak kabul etmiştir.

Elektrik Kurumu Yönetim Kurulu H/126/05 nolu karar ile "Aksa Enerji Üretim A.Ş.'nin tesis edeceği Kalecik-Geçitkale ve Geçitkale-Dikmen güzergâhında tesis edeceği 154 kV Elektrik İletim Hattı güzergâhı için;

- a) Gerekli yasal geçiş izinlerinin alınması için Kaymakamlıklarına ivedi olarak yazılı başvuruda bulunulması,
- b) Tesis edilecek enerji iletim hattının, 27/06/2005 tarih ve H/125/05 nolu karar ile oluşturulan "EİH Teknik Komite"nin gözetiminde uygulanması,
- c) Geçiş izni gerekmeyen bölgelerin tespit edilerek, uygulamaya bu bölgelerden başlanmasına,
- d) "EİH Teknik Komitedeki personelin eğitilmesi için bir uzmandan hizmet alınmasına"

oy birliği ile karar ürettiği görülmüştür. (Ek-4)

Kurum yetkilileri tarafından imza konan 17.03.2005 tarihli Protokol gereği yapılan güzergah değişikliğinde bahsedilen noktalar yerine ısrarla Yönetim Kurulu kararlarında eski güzergah olan Geçitkale-Dikmen güzergahından bahsedilmesi anlaşılamamıştır.

Diğer yandan, Ek Protokol 3 gereği yüklenici firma olan Aksa Enerji Üretim AŞ tarafından tesis edilerek K1b-Tek'e devredilecek yaklaşık 23 km tasarlanan Kalecik-Geçitkale enerji iletim hattı ile fider bağlantılarının geçici kabulünün 2005 yılı sonunda yapıldığı tespit edilmiştir. Nitekim, 18.01.2006 tarih ve AE/01 sayılı Aksa Enerji Üretim AŞ tarafından Kuruma yazılan yazıda da; "Kalecik Geçitkale Enerji Nakil Hattı ve fider bağlantıları ile ilgili geçici kabul işlemleri yapılmış enerji nakil hattı ve fiderler işletmeye alınmıştır..." şeklinde yüklenici firmanın da bunu açıkça ifade ettiği ve hatta tamamlanan 1. kısmın Enerji Nakil Hattı ve fiderlerinin toplam bedeli 5,158,000.-USD ve 1.santral yatırım bedelinin 2,000,000.-USD olduğu ve **2. kısmın başlanması için aradaki aleyhte oluşan farkın Aksa Enerji Üretim AŞ'e ödenmesi** hususunda talepleri olduğu görülmüştür. (Ek-5)

Bunun akabinde Aksa Enerji Üretim AŞ, 05.06.2006 tarih ve EN-06.97 sayılı yazısında, yukarıdaki yazıya atıfta bulunarak "Aynı protokolün 3a maddesinde belirtilen 35 km. Geçitkale-Dikmen Enerji Nakil Hattı'nın tesis edilebilmesi için... 23 km. Kalecik-Geçitkale Enerji Nakil Hattı ve fider bağlantıları ile ilgili masraflar çıkarılmış olup tarafınızdan onay ve ödeme beklenmektedir. **23 km. Kalecik-Geçitkale ENH maliyeti ile ilgili mutabakat yapılmadan 35 km. Geçitkale-Dikmen ENH'ı tesis edilemeyeceğinden** .. Protokole göre 1.07.2005'te yürürlüğe girmesi gereken ilave 15 MW'lık alım garantisi başlayamamaktadır..." demektedir. (Ek-6)

Ayrıca, AKSA Enerji Üretim A.Ş firması 19.06.2006 tarih ve EN-06.103 sayılı yazı ile ek protokol 3'ün 3(a) maddesine göre yapılması gereken 35 km, 154 kV, 477 MCM Geçitkale-Dikmen Enerji Nakil Hattının işletme giderlerini karşılamak üzere 250,000 USD avans ödemesi için Kurum'dan gereğini talep etmiştir.(Ek-7)

Yapılan bu talep Elektrik Kurumu Müdürü Sayın Fuat Mertay tarafından Sayıştay Başkanlığı'na yazı ile bildirilerek görüş talep edilmiştir. Bu doğrultuda Sayıştay Başkanlığı 10 Temmuz 2006 ve SAY0.00.B.7.18.000-06/545 sayılı yazı ile avans olarak ilgili meblağın verilebileceği, ancak Ek Protokol 3 gereği gerçekleşmesi öngörülen yatırımların tamamlanma tarihi itibariyle ihalenin özüne uygun olarak yapılıp yapılmadığının değerlendirilmesi ve bir mutabakata varılması gereği vurgulanmıştır. (Ek-8)

Bütün bu olaylar vuku bulurken, Aksa Enerji Üretim AŞ'nin 17.04.07 tarihli yazısından, yaşanan geçiş izinleri sorunu nedeni ile imalatların gerçekleştirilmediği ve 1.7.2005 tarihinden itibaren artırılması gereken alım garantisinin uygulanmadığı anlaşılmakla birlikte, Şa-Ra AŞ&Mors İş Ortaklığının 30.10.2007 tarihli yazısından, bu güzergahtaki iletim hattını yapmaya talip oldukları görülmekte ve Yönetim Kurulu'nun da 26.11.07 tarih ve AH/409/07 nolu kararla konu güzergahla ilgili H.Kıb-Tek/03 referanslı 132 kV'luk enerji iletim hatları sözleşmesinde yer alan birim fiyatlar üzerinden keşif bedelinin hazırlanması hususunda karar aldığı görülmektedir.(Ek-9,10,11)

Aksa Enerji Üretim AŞ ile yaşanan bu sorunlar devam ederken, 07.04.2008 tarihli Kurum Santraller Sorumlu Mühendisi Mehmet Salih Gürkan'ın yazdığı yazıda; Geçitkale-Dikmen (veya Lefkoşa) güzergâhındaki iletim hatlarının yapılması gecikirken, Geçitkale-Tekneçik iletim hattının tamamlanması ile birlikte Aksa Kalecik Santralından 60 MW sözleşmesel kapasite ve 87,5 MW kurulu güç ile enerji alımındaki kısıtlılığının sona erdiği, hattın devreye alınmasından itibaren 60 MW'lık kapasiteye karşılık gelen ayda 43,800,000 kWh enerji alımına başlanmasının sözleşme gereği olduğunu Kurum Müdürlüğüne bildirmiş, Kurum Müdürü Sayın Fuat Mertay da aynı tarihli MEK1/571/2008 sayılı yazı ile konu hakkında Aksa Enerji Üretim AŞ'yi uyarmıştır. (Ek-12,13) Ancak bu yazının akabinde, 16 Nisan 2008 tarihinde AKSA Enerji Üretim AŞ. Adına Avukat Kıvanç M Rıza'nın yazmış olduğu yazıda Ek Protokol 3 gereği müvekkilinin;

- Toplam kurulu gücü 70 MW olarak üretime başladığını ve ilave kapasite yatırımının kontrol ve kabul edildiğini,
- Ek 3 Protokol gereği müvekkilinin yapmış olduğu ilave iletim hattının, arazi tahsisi yapılmaması ve izinlerin alınmaması nedeniyle tamamlanamadığını,
- Ek Protokol 3 gereklerinin taraflarca yerine getirilmediği, 01/01/2005 tarihinde aşamalı olarak yürürlüğe girmesi gereken 60 MW alım garantisinin hiç uygulanmadığı, esasen Ek Protokol 3'ün yürürlüğe hiçbir zaman girmediğini,
- Ana Sözleşme ve buna ek Protokol 1 ve 2 gereği, müvekkili ile olan Sözleşmenin 19/09/2008 tarihinde sona ereceğini

Kurum Yönetim Kurulu'na ihbar etmiştir.(Ek-14)

Bunun üzerine, Kurum Santraller Sorumlu Mühendisi Sayın Mehmet Salih Gürkan KIB-TEK Genel Müdürlüğü'ne 18.04.2008 tarih ve KIB-TEK/SM1/17/2008 sayılı "AKSA'ya ek protokol 3 konusunda verilecek yanıt hk." Olan yazısından anlaşıldığı üzere; Aksa Enerji Üretim AŞ'nin iddialarına karşılık süreçle ilgili durumu ortaya koymuş ve karşı tarafın iddia ettiğinin aksine, Ek Protokol-3 ile ilgili 60 MW'a karşılık hazırlanan 43,800,000 kWh'lık* alım taahhüt programına Aksa Enerji Üretim AŞ'nin uymadığı görülmüştür.(Ek-15)

Yaşanan bu süreç ve yaptığımız tespitleri de dikkate aldığımızda; Aksa Enerji Üretim AŞ'nin mevcut sözleşme ve buna bağlı olarak yapılan protokollerin özüne uygun olarak davranmaktan imtina ettiği ve her ne kadar iletim hatları ile ilgili yer problemi neden gösterilse de aslında, AKSA Şirketinin başından beri sözleşme kurallarına uymadığı taahhüt ettiği enerji üretim seviyesine hiçbir zaman gelemediği, **Sözleşmede belirtilen Fazla enerjinin sadece Yakıt Bedeli ödenerek alınması gerektiği halde bunun da 'Kira+Yakıt' bedelinden ödenerek alınmasını sağlandığı hatta çevre açısından da büyük önem arz eden filtre ve arıtma tesislerini kurmak yerine ceza ödemeyi tercih ettiği tespit edilmiştir.**

60 MW'lık alım garantisine göre sunulan üretim programına Aksa Şirketinin uymaması sebebiyle, Nisan 2008 faturasından eksik üretim için 217,063.56 YTL kesinti yapıldığı, bunun için de Şirket avukatı vasıtasıyla celpname alındığı ve bu konunun Yönetim Kurulu'nda görüşüldüğü ve Bakandan görüş talep edilmesi kararı üzerine, Kurum Müdürü'nün 25.06.2008 tarih ve MEK1/1039/2008 sayılı yazı ile dönemin Maliye Bakanı Sayın Ahmet Uzun'un görüşüne başvurduğu tespit edilmiştir. (Ek-16) Bunun akabinde, Maliye Bakanı Sayın Ahmet Uzun 26.06.2008 tarih ve MLB.0.00.181/70-08/1756 sayılı yazısında; Elektrik Kurumu'nun kanuni hakları saklı kalmak şerhi ile kesintiye gidilmeksizin ödemenin yapılması talimatını vermiştir. (Ek-17)

Aksa Enerji Üretim AŞ ile Elektrik Kurumu arasındaki ilişkiler bu şekilde devam ederken, Bakanlar Kurulu'nun 28.05.2008 tarih ve S(K-II)1212-2008 nolu kararı ile Teknecikte Yap-İşlet modelinde 75 MW alım garantisine ihaleye çıkılması hususunda karar alındığı, Elektrik Kurumunun ihaleye çıkılması hususunda 23.06.2008 tarih ve AFH/208/08 nolu kararı ürettiği, MİK 131/2008 nolu teklif duyurusu ile ihale sürecinin başlatıldığı, ancak tekliflere verilen kurulum süresi uzunluğu ve fiyat yüksekliği nedeniyle ihalenin neticelendirilemediği görülmektedir. Ancak, ihale ile ilgili süreç devam ederken diğer taraftan KKTC Başsavcısı adına Kıdemli Savcı Sayın Behiç Öztürk dönemin Maliye Bakanı Sayın Ahmet Uzun'a yönelik **17 Temmuz 2008 tarih ve SAV.0.00-MB/2-08/1295** sayılı yazmış olduğu yazıda; Elektrik İletim Hatlarının yapımı için gerekli olan arazi tahsislerinin yapılamamasının bakanlıkça da teyit edilmesi 1.1.2005 tarihinden itibaren aşamalı olarak yürürlüğe konması gereken 60 MW alım garantisinin bu güne kadar hiç uygulanmaması ve esas sözleşmenin bu protokolle birlikte 31.12.2010 tarihine kadar uzayacağı noktasındaki anlaşmanın bir anlam ifade etmediği gerekçesi ile sözleşmenin 15.09.2008 tarihinde sona ereceği kanaatinde olduğunu ifade etmiştir. (Ek-18)

* Kalecik Elektrik Santrali Nisan 2008 Üretim Programında (MW); Ek Protokol 3 gereği taahhüt edilen alım garantisinin ayın ilk 8 gününden sonra hesaplanması sebebiyle o ay toplam 39,907 kWh olarak görülmektedir.

KKTC Hukuk Dairesi'nden böyle bir görüş alınmasına rağmen süreç içerisindeki yazışmalara bakıldığında aynı iletim hattının Şara&Mors İş Ortaklığı tarafından yapılabilmesi ve sonuç olarak 5 Haziran 2009 tarihinde tesis edilen bu hatların geçici kabulünün yapılması aslında istenildiği takdirde Ek Protokol 3'te yapılması öngörülen bu hatların yapılabilirliğinin mümkün olduğunu ve bu konuda KKTC Başsavcılığının tam olarak bilgilendirilmediğini göstermektedir. (Ek-19)

3.2. Kalecik-II Sözleşmesi:

Başsavcılığın görüşü ile sona eren Kıbrıs-Kalecik Mobil Santralı Sözleşmesi (20 MW) ile ekleri olan Protokoller sonucu, enerji üretiminde Aksa Enerji Üretim AŞ'den almaya devam edilen enerji miktarları da ortadayken yeni bir sürece girildiği aşikardır.

Bu bağlamda, Bakanlar Kurulu'nun 11.02.2009 tarih ve S(K-II)531-2009 nolu kararı ve bu kararı değiştiren 18.02.2009 tarih ve S(K-II)590-2009 nolu kararıyla Aksa Enerji Üretim AŞ ile K1b-Tek arasında imzalanacak enerji alım Sözleşmesi için;

- (1) Sözleşmenin vadesinin 15 yıl olacağı,
- (2) Sözleşme 01.04.2009-31.03.2024 tarihleri arasında geçerli olacağı,
- (3) Eski sözleşmenin bitiş tarihi olan 19 Eylül 2008 ile yeni sözleşmenin başlayacağı 31 Mart 2009 tarihleri arasındaki sürede alınan ve alınacak elektrik enerjisi için kira bedeli 2.98 USD cent/Kws olarak Aksa Üretim AŞ'ye ödeneceği,
- (4) 1.4.2009-31.5.2009 devresi 42,000,000 Kws/ay 2.98 USD cent/Kws,
1.6.2009-31.5.2011 devresi 45,833,000 Kws/ay 2.98 USD cent/Kws,
1.6.2011-31.5.2012 devresi 54,166,000 Kws/ay 3.08 USD cent/Kws,
1.6.2012-31.3.2014 devresi 58,333,000 Kws/ay 3.08 USD cent/Kws,
1.4.2014-31.3.2024 devresi 58,333,000 Kws/ay 3.18 USD cent/Kws,
- (5) Aksa Enerji Üretim AŞ ile imzalanacak sözleşme şartları aksatılmadan devam ettirildiği takdirde aynı şartlarda 3 yıl daha K1b-Tek'e elektrik enerjisi satmaya devam edeceği,
- (6) Ayrıca, K1b-Tek tarafından 60 MW'lık yeni bir buhar veya teknik olarak uygun görülecek farklı bir Santral yapılması amacıyla EÜİAŞ'tan teknik, mali ve idari destek alınması hususlarını görüşmek için K1b-Tek'in görevlendirileceği

biçiminde prensipleri içeren kararı üreterek, ihaleye çıkılmadan Sözleşme yapılması yönünde irade ortaya konmuştur. (Ek-20,21)

Akabinde Elektrik Kurumu Yönetim Kurulu 07.03.2009 tarih ve AFH/96/09 nolu kararı almıştır. Bu kararlar Temmuz 2008'de 75 MW Sözleşmesel kapasiteli bir santralın ihalesinin açıldığı, ihaleye bir teklifin sunulduğu ancak kurulum süresinin uzunluğu ve verilen fiyatın yüksekliği nedeniyle Merkezi İhale Komisyonu tarafından teklifin değerlendirilmediği, Hukuk Dairesi'nin Sözleşmenin 19.09.2008 tarihinde sona erdiğine ilişkin görüşü bulunduğu ve Sayıştay Başkanlığının 27.01.2009 tarihli yazısını ileri sürerek Elektrik Kurumu ile Aksa Enerji Üretim AŞ arasında 19.09.2008-31 Mart 2024 tarihleri arasında geçerli olacak 10.03.2009 tarihinde Kalecik-II Sözleşmesinin imzalanmasına, ayrıca kurulu gücü 105 MW ve 75 MW sözleşmesel kapasiteli enerji alım garantili santral ihalesinin iptal edilmesi için Merkezi İhale Komisyonu'na bildirilmesine ve 60 MW'lık buhar santralının ihale edilebilmesi için EÜAŞ ile görüşmelerin başlatılması yönünde karar üretilmiştir. (Ek-22)

Yukarıdaki karara bakıldığında söz konusu 75 MW'lık santral ihalesinin bu kararla iptal edildiği görülmesine rağmen, dönemin Maliye Bakanı Sayın Ahmet Uzun'un 8.8.2008 ve 15.09.2008 tarihlerinde Aksa Şirketi'ne yazmış olduğu yazılar incelendiğinde bir yandan ihale sürdürülürken diğer yandan da Aksa Şirketi ile ileride yapılacak Sözleşmeden bahsedilmekte ve Sözleşme imzalandığı tarihten geriye dönük olarak alımı yapılacak enerjinin sözleşme günü fiyatlarına göre hesaplanarak bedel olarak ödeneceği taahhüt edilmekteydi. (Ek-23)

Hal böyle iken, 10.03.2009 tarihinde Aksa Enerji Üretim AŞ ile Elektrik Kurumu arasında akdedilen Kalecik-II Sözleşmesinde Sözleşme'nin 'Ek Protokol' başlığı altındaki 35. maddesi: **“Taraflar, bu Sözleşmenin özüne aykırı olmayacak şekilde bu Sözleşmede yer almayan ve karşılıklı mutabık kalınan hususlar için bu Sözleşmeye Ek Protokol tanzim edebilirler...”** biçiminde hükme bağlanmıştır. Bu hüküm gereği sözleşmenin özünü oluşturan temel taşlar;

- Kapasitesi 87,5 MW gücündeki Kalecik tesisine mülkiyeti kendisine ait olmak üzere 17,5 MW gücün daha ilave edilmesi ile toplam 105 MW gücündeki dizel-generatör santralın kiralanması ve hizmet yoluyla işletilmesi ve bu tesisin 180 ay için Kıb-Tek'e kiralaması,
- Hizmet Güvence Formu ve Fiyat Dağılım Tablosunda belirtilen performans değerlerini gerçekleştirecek şekilde yüklenici firma tarafından üretilecek aylık net üretimin;
 - Nisan 2009-Mayıs 2009 42,000,000 kWh,
 - Haziran 2009-Mayıs 2011 45,833,000 kWh,
 - Haziran 2011-Mayıs 2012 54,166,000 kWh,
 - Haziran 2012-Mart 2024 58,333,000 kWh olacağı,
- Yükleniciye verdiği enerjiye karşılık kira bedeli ile yakıt bedeli toplamından oluşan hizmet bedeli ödeneceği,
- Fiyat Dağılım Tablosunda görülen kademli olarak uygulanacak kira bedelinin;
 - 01.04.2009-31.05.2011 2,98 ABD cent/kWh,
 - 01.06.2011-31.03.2014 3,08 ABD cent/kWh,
 - 01.04.2014-31.03.2024 3,18 ABD cent/kWh olacağı,
- Fiyat Dağılım Tablosunda yer alan yakıt bedelinin 6,177 ABD cent/kWh olacağı,
- Eksik veya fazla enerji durumunda belirtilen kıstaslar olarak;

Sözleşme'nin içerisinde yer alan hükümlerle belirlenmiştir.

Ayrıca, Kalecik-II Sözleşmesi'nin “Kira Başlangıç Tarihi ve İşin Gecikmesi” başlıklı 10. maddesinin dördüncü paragrafında yer alan; “Yüklenici bu sözleşme kapsamında taahhüt ettiği enerjiyi, daha emniyetli ve güvenilir olarak tedarik edebilmek için ihtiyaç duyacağı zamanda iki ünite daha (ünite 7 ve Ünite 8) kuracaktır. Bu kurulacak iki ünite için Madde-9 hükümleri uygulanacak, gecikme cezası uygulanmayacaktır.” hüküm bağlamında, iki ünite daha kurabileceği açıktır. Bunun için enerji alım garantisini içeren ayrı bir protokola ihtiyaç olmadığı gibi **enerji alım garantisinin bu kurulacak ünitelere göre değil Kıb-Tek'in enerji talebine göre belirlenmesi gerekmektedir.**

3.2.1. Ek Protokol-1 Taslağı:

Kalecik-II Sözleşmesi'nin 35. maddesine dayanılarak bir ek protokol yapılması öngörülerek; 'Ek Protokol-1' Taslağı hazırlanmıştır (Ek-24). Tarafımıza sunulan bu taslağa göre;

- Kalecik Santrali'nda her biri 11 MW gücünde 3 ünitenin 1 Mart 2012 tarihine kadar kurmak suretiyle toplam 33 MW kapasite artışı yapılacağı,
 - 33 MW'lık kapasite artışına karşılık enerji alım taahhüdünün artırılıp, Fiyat Dağılım Tablosunda belirtilen net aylık üretim;
 - Mart-Aralık 2012 aylarında 62,500,000 kWh,
 - Ocak-Aralık 2013 aylarında 68,750,000 kWh,
 - Ocak 2014-Mart 2024 aylarında 75,000,000 kWh
 - Muafiyetlerin Kıb-Tek tarafından sağlanacağı,
 - Ek Protokoldeki şartlara uyulmaması durumunda Kalecik-II Sözleşmesindeki cezai müeyyidelerin uygulanacağı
- öngörülmektedir.

Bu öngörülere göre, Kalecik-II Sözleşmesi ile Ek Protokol-1'deki alım taahhütleri karşılaştırılmış ve aşağıdaki tablo derlenmiştir.

Tarih	Kalecik-II Sözleşmesi		
	kWh/Ay	kWh/Yıl	MW
01.04.2009-31.05.2009	42.000.000	504.000.000	57,53
01.06.2009-31.05.2011	45.883.000	549.996.000	62,78
01.06.2011-31.05.2012	54.166.000	649.992.000	74,20
01.06.2012-31.03.2024	58.333.000	699.996.000	79,91

Tarih	Ek Protokol-1 Taslağı		
	kWh/Ay	kWh/Yıl	MW
01.06.2011-29.02.2012	54.166.000	649.992.000	74,20
01.03.2012-31.12.2012	62.500.000	750.000.000	85,62
01.01.2013-31.12.2013	68.750.000	825.000.000	94,18
01.01.2014-31.03.2024	75.000.000	900.000.000	102,74

Yukarıdaki tablodan görüleceği üzere; Kalecik-II Sözleşmesi'ndeki alım taahhütlerine göre Ek Protokol-1'deki alım taahhütleri karşılaştırıldığında; 2012 yılının mart ayından itibaren ilk aşamada yaklaşık 100,000,000 kWh, 2024'e kadar da 200,000,000 kWh artış öngörülmektedir.

3.3. KKTC Enerji Sektöründe Mevcut Durum:

KKTC'nin enerji talebini karşılayacak kurulu güç kapasiteleri santral tipine göre aşağıda derlenen tabloda gösterilmiştir. Toplam kurulu gücün Aksa Üretim Enerji AŞ de dahil 377 MW olduğu tespit edilmiştir. Kurulu bu gücün Kalecik-II Sözleşmesi'nin 16. maddesine istinaden santral ünitelerinin %12'lik kısmını rezerv olarak tutacağı hükmü dizel üniteler için dikkate alınarak yapılan hesaplamada fiili üretimin toplamda 292 MW'a denk geldiği hesaplanmıştır.

	Mevki	Santral Tipi	Kurulu Güç (MW)	Fiili Üretim Kapasitesi (MW)
Kıb-Tek	Teknecik	Buhar Türbini	120	110
Kıb-Tek	Teknecik	Gaz	20	0
Kıb-Tek	Teknecik	Gaz	10	0
Kıb-Tek	Dikmen	Gaz	20	0
Aksa	Kalecik	Dizel	105	92
Kıb-Tek	Teknecik	Dizel 17,076	68	60
Kıb-Tek	Teknecik	Dizel	34	30
			377	292

3.3.1. Mevcut Enerji Tesisleri:

2007-2011 yıllarını kapsayan devrede, **Gaz Türbinleri haricinde** kurulu her bir santral tipinin rezerve kapasitesi dikkate alınarak yapılan hesaplamaya göre aşağıdaki veriler elde edilmiştir. Buna göre de, günümüzdeki duruma bakıldığında, toplam 327 MW kurulu güce göre maksimum kullanılabilir güç kapasitesinin 292 MW olduğu ortaya çıkmaktadır.

	Kurulu Güç Kapasitesi (MW)				Rezervli Kurulu Güç Kapasitesi (MW)			
	BT	TDZ	KDZ	Toplam	BT	TDZ	KDZ	Toplam
2007	120	68	87,5	275,5	110	60	77	246,8
2008	120	102	87,5	309,5	110	90	77	276,8
2009	120	102	87,5	309,5	110	90	77	276,8
2010	120	102	87,5	309,5	110	90	77	276,8
2011	120	102	105	327	110	90	92	292,2

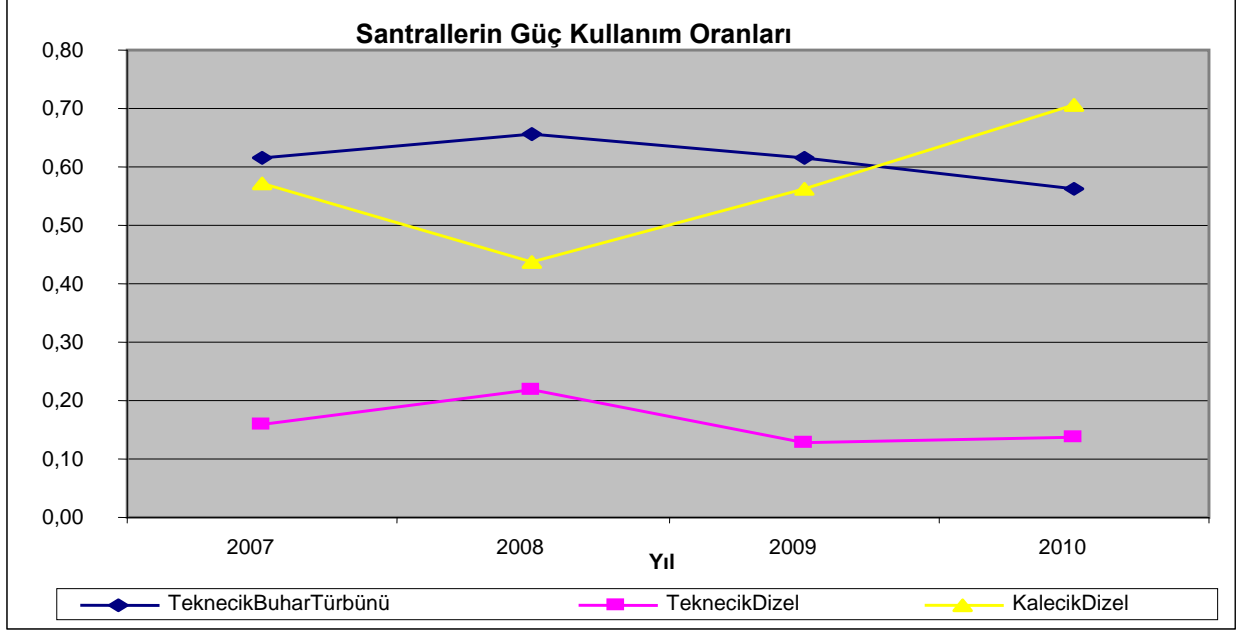
BT: Teknecik Buhar Türbini
 TDZ: Teknecik Dizel Santral
 KDZ: Kalecik Dizel Santral

Bunun yanında, yine aynı dönem kesitinde her bir santral bazında **yıllık brüt enerji üretimi (MWh) dikkate alınmış ve yıllık saat dilimine (8760 saat) bölünerek Yıllık Ortalama Çalışma Gücü** tespit edilmiştir. Aşağıdaki tablodan da görülebileceği gibi, her bir santral tipine göre tespit edilen **Ortalama Güç Kullanımı'nın** 2007-2011 yıllarını kapsayan devrede **mevcut kurulu güç kapasiteleri karşısında gerçekleştirdikleri Güç Kullanma Oranları** bulunmuş ve bu oranlar aşağıda gösterilmiştir.

Yıl	Brüt Enerji Üretim (MWh)			Ortalama Güç Kullanımı			Güç Kullanma Oranı		
	BT	TDZ	KDZ	BT	TDZ	KDZ	%BT	%TDZ	%KDZ
2007	645.593	94.221	438.977	74	11	50	0,61	0,16	0,57
2008	690.635	195.909	336.317	79	22	38	0,66	0,22	0,43
2009	647.373	113.708	432.122	74	13	49	0,61	0,13	0,56
2010	592.838	122.408	541.012	68	14	62	0,56	0,14	0,71

Yukarıdaki tabloda elde edilen verilerden Güç Kullanım Oranları yıl bazında ele alınarak aşağıdaki grafik oluşturulmuştur. Bu grafiğe bakıldığında da Kıb-Tek'e ait santraller ile Kalecik santrali arasında kendi güç kullanımları açısından ters bir ilişkinin olduğu görülmüştür. Özellikle **2008-2010 döneminde alım garantisine bağlı olarak Kalecik Santralının kendi güç kullanım oranı devamlı bir artış ivmesi göstermesine rağmen, Teknecik Santrallerinde ise güç kullanım oranında sürekli bir düşüşün olduğu** görülmektedir.

Nitekim, özellikle 2010 yılında Kalecik Santrali kendi gücünü %71'e varan oranda kullanırken Teknecik Buhar Santralının %56, Teknecik Dizel Santralının ise %14 oranında kaldığı tespitlerimiz arasındadır. Bunun nedeni de Aksa Enerji Üretim AŞ ile yapılan antlaşmalar bağlamında **taahhüt edilen enerji alım garantilerinden dolayı Kurum Santralleri'nin zorunlu olarak düşük kapasitede çalıştırılmasıdır.**



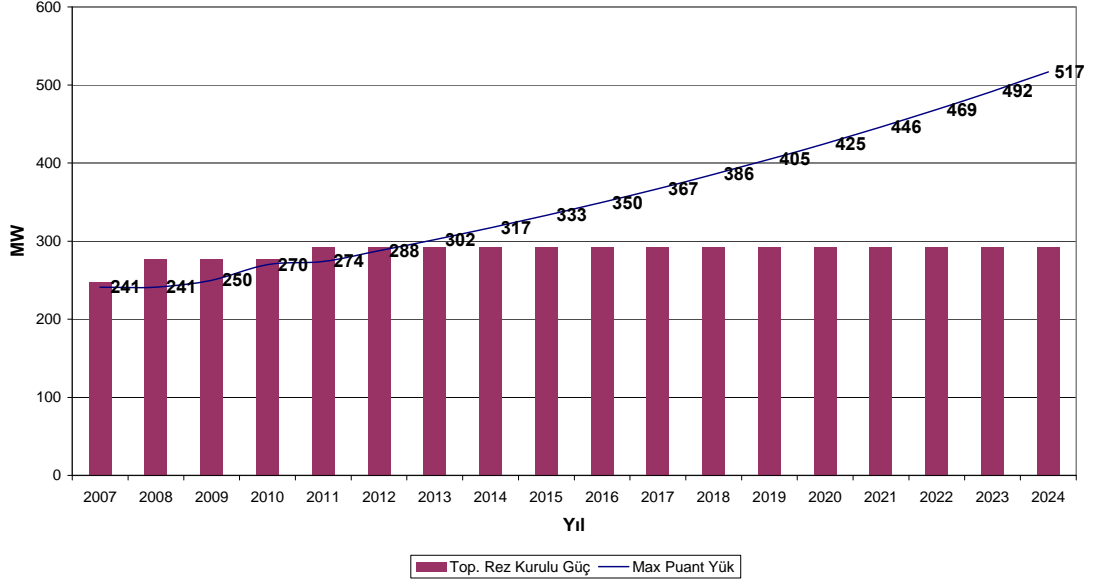
3.3.2. Arz-Talep Dengesi:

3.3.2.1. Pik Yük Talebi:

Pik Yük (Max. Puant Yük) olarak ifade edilen tanım, İngilizce “peak” teriminden gelmekte ve anlık en yüksek enerji tüketim talebini ifade etmektedir. KKTC’deki pik yük talebinin önümüzdeki yıldan itibaren 2024’e kadar ne olacağının öngörüsü için 2000-2011* devresini içeren Kurumun yıllık çalışma raporlarındaki maksimum anlık puant yük verileri dikkate alındığında, yaklaşık ortalama %5 büyüme eğilimi tespit edilmiştir. Bu doğrultuda Temmuz 2011’de 274 MW seviyesini vuran anlık enerji talebi %5 büyüme öngörüsü ile 2024 yılına kadar hesaplanmış ve aşağıdaki grafikte aktarılmıştır.

* Kurumun yıllık çalışma raporlarına göre: 2007-2011 dönemindeki yıllık puant yük verileri baz alındığında pik talebinin yaklaşık % 3 büyüme eğiliminde olduğu; 2000-2011 döneminde ise pik talebinde yaklaşık %5 büyüme oranı tespit edilmiştir. Ek Protokol-1’in 2024 gibi uzun bir dönemi kapsadığı göz önünde bulundurularak uzun dönem aralığındaki %5 büyüme trendi esas alınmıştır.

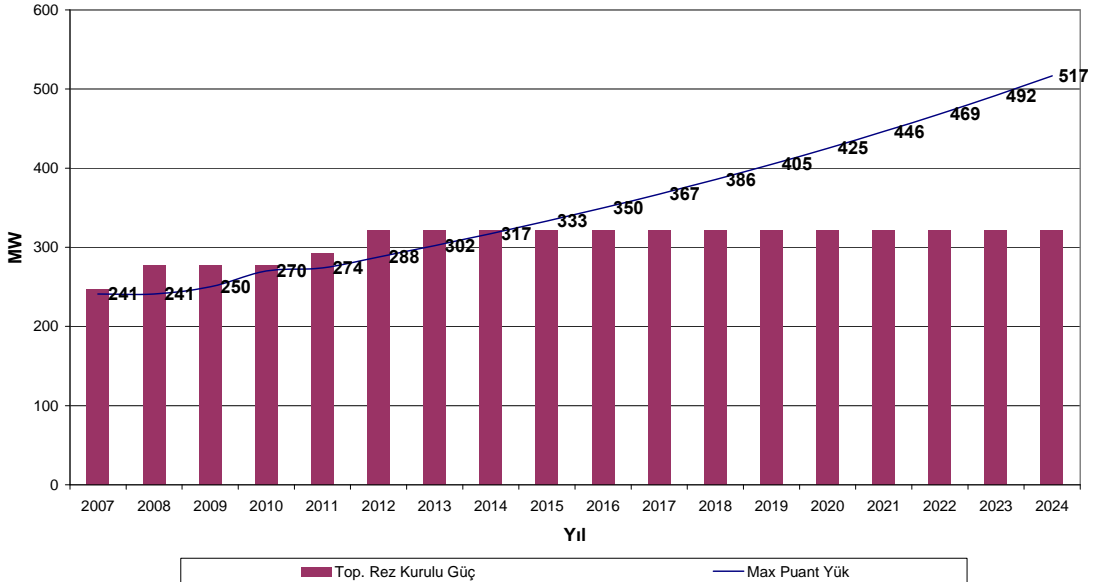
Anlık Max Puant Yük ve Kurulu Güç



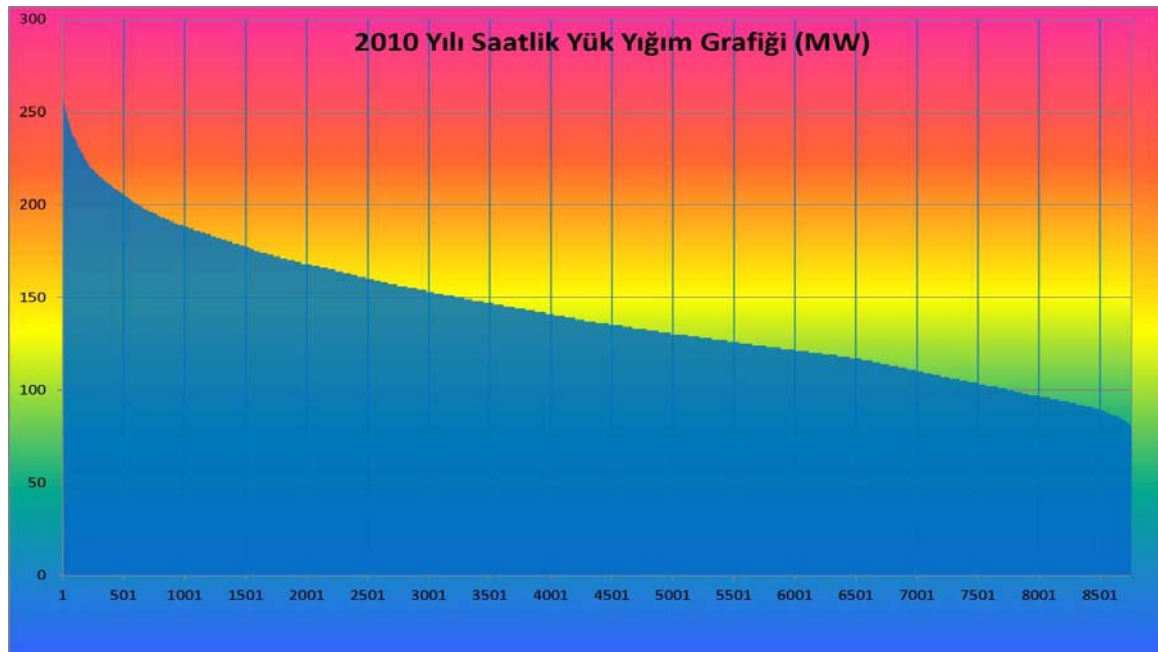
Kurum mevcut kurulu güç kapasitesinin rezervli hali ile toplamda 292 MW olduğu göz önünde bulundurularak 2011 yılında maksimum 274 MW seviyesini vurduğu anlık enerji talebini karşılayabildiği ve enerji kesintisine gidilmediği saptanmıştır. Ancak, hesaplanan pik yük talep eğrisindeki %5 büyüme öngörüsü ile 2013 yılında pik yük 302 MW olacağından mevcut kurulu gücün üzerinde seyredeceği düşüncesiyle, bu yıl itibarıyla anlık maksimum enerji talebini karşılamada sıkıntı doğacağı değerlendirilmektedir.

Hazırlanan Ek Protokol-1 Taslağı ile aşağıdaki grafikten de görülebileceği gibi 2012 yılında yapılacak 33 MW'lık kapasite artışı ile 100,000,000 kWh alım taahhüdü artışı öngörüldüğü görülmektedir. Bu noktada, pik yük talep büyüme öngörülerini karşılamada yetersiz kalınacağı gerekçeleri ileri sürülerek hazırlanan Ek Protokol-1 Taslağı ile alım garantisi taahhüt artırımı ve yüklenici firmanın kurulu güç artırımına gideceği dikkate alınsa bile, **2015 yılından itibaren aynı sorunla karşı karşıya kalınacağı grafikten açıkça görülmektedir.**

Anlık Max Puant Yük ve Kurulu Güç



Bu bağlamda, pik yük talebinin ne olduğunun iyi anlaşılması ile olaya daha geniş bir perspektiften bakılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. 2007-2011 devresindeki veriler baz alınarak anlık pik (max. puant) yüklerin bir yıl içerisindeki payının % 2 ile %4,7 arasında seyreden çok az bir zaman aralığına denk geldiği tespit edilmiştir. Örneğin, 2010 yılında sadece Elektrik Kurumu Santrallerinin kurulu gücüne karşılık o yılki en yüksek anlık pik yük olan 270 MW talebini karşılamak amacıyla Kurum Santralleri'nin maksimum 210 MW[†]'a kadar çıkabilmesi sebebiyle, 60 MW'lık pik yük talebinin Kurum Santrallerinca karşılanamadığı saptanmıştır. Ancak, aşağıdaki grafikten de görüleceği üzere karşılanamayan anlık pik yükün yıl içerisindeki seyrinin analizi yapıldığında; **2010 yılı puant yük grafiğini bir yıl içerisindeki 8760* saat dilimine yerleştirdiğimizde, 210 MW üzerinde seyreden karşılanamayan anlık enerji talebinin %4,7'lik (417 saat/yıl) paya sahip olduğu, yani bir yılda yaklaşık 17 günde 210 MW'ın üzerinde anlık taleplerin doğduğu görülmüştür.** (Ek-25)



Bu bağlamda, K1b-Tek'in kurulu santrallerinin anlık pik yüklerini karşılama kapasitesinin 210 MW olduğu gerçeğinden hareketle, ileriki yıllarda öngörülen %5 büyüme talebi dikkate alınarak yaptığımız hesaplamada; Kurum Santrallerinin karşılayamadığı ihtiyaç duyulan anlık maksimum puant yük (pik yük)'ün "kWh" cinsinden karşılığı bulunarak, Akse Enerji Üretim AŞ'ne Kalecik-II Sözleşmesi bağlamında verilen alım garantisi (kWh) yıllar itibariyle 2024 yılına kadar analiz edilmiştir.

[†] Santral verilerinden elde edilen verilere göre;17 Ağustos 2010 tarihinde 208 MW'ı; 29 Temmuz 2011 tarihinde 214 MW'ı Kurum Santrallerinin karşılamış olması sebebiyle, pik yükün karşılanmasında ortalama 210 MW'a kadar çıktığı tespit edilmiştir.

* Bir yılda 365 gün ve bir günde 24 saat mevcut olduğundan, bir yılda 8760 saat söz konusudur.

Yıl	Kıb-Tek'in Pik Yük Karşılama Güçü (MW)	Pik Yük (MW)	Pik Yük İhtiyacı (MW)	Karşılanamayan Pik Yük ihtiyacı (kWh)	Alım Garantisi (Aksa'dan Alınan Enerji) (kWs)	Karşılanamayan Pik Yüke Göre Ödenmesi Gereken Miktar(\$)	Ödenen veya Ödenecek Miktar (\$)	Fark (\$)
2010	210	270	60	25.020.000	549.996.000	2.291.081	50.363.134	48.072.053
2011	210	274	64	26.688.000	649.992.000	2.470.508	60.169.759	57.699.251
2012	210	288	78	32.400.900	699.996.000	2.999.351	64.798.630	61.799.279
2013	210	302	92	38.399.445	699.996.000	3.554.637	64.798.630	61.243.993
2014	210	317	107	44.697.917	699.996.000	4.182.384	65.498.626	61.316.242
2015	210	333	123	51.311.313	699.996.000	4.801.200	65.498.626	60.697.426
2016	210	350	140	58.255.379	699.996.000	5.450.956	65.498.626	60.047.670
2017	210	367	157	65.546.648	699.996.000	6.133.200	65.498.626	59.365.426
2018	210	386	176	73.202.480	699.996.000	6.849.556	65.498.626	58.649.070
2019	210	405	195	81.241.104	699.996.000	7.601.730	65.498.626	57.896.896
2020	210	425	215	89.681.659	699.996.000	8.391.513	65.498.626	57.107.113
2021	210	446	236	98.544.242	699.996.000	9.220.785	65.498.626	56.277.841
2022	210	469	259	107.849.954	699.996.000	10.091.520	65.498.626	55.407.106
2023	210	492	282	117.620.952	699.996.000	11.005.792	65.498.626	54.492.834
2024	210	517	307	127.880.500	699.996.000	11.965.778	65.498.626	53.532.848
						97.009.991	960.615.039	863.605.048

Yapılan bu analizde, Kalecik-II Sözleşmesinin şartlarına göre uygulanmakta olan mevcut durumda bile 2024 yılına kadar yapılan hesaplamada Aksa Enerji Üretim AŞ'ne toplamda **863.605.048.-USD** ihtiyaç fazlası ödeme yapılacağı görülmektedir.

Yine Kalecik-II Sözleşmesinin 35. maddesine dayanarak hazırlanan Ek Protokol-1 Taslağına göre de aşağıdaki tablo oluşturulmuştur.

Yıl	Kıb-Tek'in Pik Yük Karşılama Güçü (MW)	Pik Yük (MW)	Pik Yük İhtiyacı (MW)	Karşılanamayan Pik Yük ihtiyacı (kWh)	Alım Garantisi (Aksa'dan Alınan Enerji) (kWs)	Karşılanamayan Pik Yüke Göre Ödenmesi Gereken Miktar(\$)	Ödenen veya Ödenecek Miktar (\$)	Fark (\$)
2010	210	270	60	25.020.000	549.996.000	2.291.081	50.363.133	48.072.052
2011	210	274	64	26.688.000	649.992.000	2.470.508	60.169.759	57.699.251
2012	210	288	78	32.400.900	750.000.000	2.999.351	69.427.500	66.428.149
2013	210	302	92	38.399.445	825.000.000	3.554.637	76.370.250	72.815.613
2014	210	317	107	44.697.917	900.000.000	4.182.384	84.213.000	80.030.616
2015	210	333	123	51.311.313	900.000.000	4.801.200	84.213.000	79.411.800
2016	210	350	140	58.255.379	900.000.000	5.450.956	84.213.000	78.762.044
2017	210	367	157	65.546.648	900.000.000	6.133.200	84.213.000	78.079.800
2018	210	386	176	73.202.480	900.000.000	6.849.556	84.213.000	77.363.444
2019	210	405	195	81.241.104	900.000.000	7.601.730	84.213.000	76.611.270
2020	210	425	215	89.681.659	900.000.000	8.391.513	84.213.000	75.821.487
2021	210	446	236	98.544.242	900.000.000	9.220.785	84.213.000	74.992.215
2022	210	469	259	107.849.954	900.000.000	10.091.520	84.213.000	74.121.480
2023	210	492	282	117.620.952	900.000.000	11.005.792	84.213.000	73.207.208
2024	210	517	307	127.880.500	900.000.000	11.965.778	84.213.000	72.247.222
						97.009.991	1.182.673.642	1.085.663.651

Yukarıda görüldüğü üzere 2010 yılında anlık pik yükün 270 MW seviyesine vurduğu anda, Kıb-Tek'in 210 MW'lık Kurulu gücüne göre 60 MW anlık enerji yükünü karşılamak üzere ihtiyaç hasıl olduğu, bunun da 2010 yılında toplam 25,020,000 kWh

(60MW*417 saat*1000) denk geldiği görülmektedir. Ancak, bu yıl için Kurum tarafından Aksa Enerji Üretim AŞ'ye Kalecik-II Sözleşmesi bağlamında, 549,996,000 kWh alım garantisi verildiği, **yani 417 saat ihtiyaç duyulan pik yük enerji talebi yerine 8760 saat bu enerjiye ihtiyaç duyuluyormuş gibi taahhüt verilmiştir**. Bu doğrultuda pik yüklerdeki %5 büyüme öngörüsü dikkate alındığında 2024 yılına kadar yapılan hesaplamada toplamda **1,085,663,651 USD** ihtiyaç fazlası ödeme yapılacağı sonucuna varılmıştır.

Karşılanamayan söz konusu %4,7'lik bir dilim için Ek Protokol-1 Taslağı ile kademeli olarak toplamda 900,000,000 kWh alım garantisine gidilmektedir. Pik yük talebini karşılamak için söz konusu alım taahhüdünü olduğu gibi kabul ettiğimiz takdirde, Kıb-Tek'in talep etmediği durumda dahi bu taahhüdü ödemek durumunda kalacağı, eksik üretimin doğacağı ve bu eksik enerjiye karşılık da kira bedeli ödemek durumunda kalınacağı ortaya çıkmaktadır.

Bu bağlamda, görülen odur ki Sözleşmeyi tamamlayıcı bir unsur olması gereken Ek Protokol-1 Taslağı ile Kalecik-II Sözleşmesi'nin özüne müdahale edilmiş ve taahhüt edilen enerji alım garantisinden talep yetersizliği nedeniyle **ilk kez olarak Kıb-Tek tarafından alınamayacak enerji miktarının doğması sebebiyle Kalecik-II sözleşmesinin yapısal değişikliğe uğratıldığı** değerlendirilmektedir.

Kaldı ki 2016 yılına kadar bu kez de **Kıb-Tek'in mevcut kapasitesi ile üretemeyeceği enerji miktarının artacağı** düşüncesiyle Elektrik Kurumu Santraller Müdür Muavini Sayın Mehmet Salih Gürkan'dan bir de bu açıdan analiz yapabilmek amacıyla bilgi talep edilmiştir. Sunulan bu bilgilere göre "Buhar Santrali: 100 MW (Mayıs ve Ekim aylarında bir ünite bakımda: 55 MW) Teknecik Dizel Santrali: 90 MW (Mart aylarında bir ünite bakımda: 85 MW, Nisan iki ünite bakımda: 70 MW)" çalıştırılması koşulu ile **hizmet bedeli esas alınarak** aşağıda yeni bir tablo daha oluşturulmuştur.

Yıl	Kıb-Tek'in Enerji Yüğü Karşılama Gücü (MW)	Karşılanamayan Enerji Yük İhtiyacı (kWh)	Alım Garantisi (Aksa'dan Alınan Enerji) (kWs)	Karşılanamayan Pik Yüğe Göre Ödenmesi Gereken Miktar(\$)	Ödenen veya Ödenecek Miktar (\$)	Fark (\$)
2010	210	15.305.000	549.996.000	1.401.479	50.363.134	48.961.655
2011	210	26.594.000	649.992.000	2.461.807	60.169.759	57.707.953
2012	210	43.245.000	750.000.000	4.003.190	69.427.500	65.424.310
2013	210	65.837.000	825.000.000	6.094.531	76.370.250	70.275.719
2014	210	94.863.000	900.000.000	8.876.331	84.213.000	75.336.669
2015	210	130.786.000	900.000.000	12.237.646	84.213.000	71.975.354
2016	210	173.873.000	900.000.000	16.269.296	84.213.000	67.943.703
				51.344.280	508.969.643	457.625.363

Yukarıda Enerji Yükünün esas alındığı **2010-2016** devresini kapsayan tablo dikkate alınarak yapılan hesaplamada yine hizmet bedeli olarak **457.625.363.-USD** fazladan ödeme yapılacağı açıkça görülmektedir. Bu da hangi hesaplama yöntemi kullanılırsa kullanılsın sonucun pek de değişmeyeceğini göstermektedir.

Talebimiz doğrultusunda Elektrik Kurumu Santraller Müdür Muavini Sayın Mehmet Salih Gürkan tarafından yapılan ve %5 büyüme oranı öngörüsü ile buhar türbini ünitesinin bakım için devre dışı alınması durumunda Ek Protokol-1 Taslağı'nın uygulanmasının değerlendirilmesine ilişkin teknik hesaplama sonucunda ortaya çıkan durumda bile teknecek buhar santrallerinin minimum 36 MW yük seviyesinde çalıştırılacağı, Dizel Santrallerinin ise hemen hemen hiç çalıştırılmayacağı bir durumun hasıl olacağı anlaşılmaktadır.

Bu durumda bile, 2012 yılında 46,997 MWh, 2013 yılında 49,705 MWh, 2014 yılında 50,670 MWh, 2015 yılında 31,935 MWh, 2016 yılında 18,683 MWh satın alınamayacak enerji miktarı veya diğer bir ifade ile Kurum'un Yüklencisi Firmadan eksik üretim yapmasını isteyeceği miktarların doğacağı aşikârdır. Kurum'un Scada Sisteminden elde edilen verilerin işlenmesi ile de yaklaşık %2'lik bir hata payı ile hemen hemen aynı verilere ulaşıldığı da teyit edilmiştir. (Ek-26)

Bu doğrultuda, Kalecik-II Sözleşmesi'nin 24. maddesinde "eksik üretim" başlığı altındaki hükme göre; tespit edilen ve aşağıdaki tabloda verilen yıllık eksik enerji miktarları hesaplanarak, Ek Protokol-1'in 2016 yılına kadar Kurum'a toplam 6,098,092 USD (**eksik enerji * kira bedeli**) ek bir bedele mal olacağı tespit edilmiştir.

	2012	2013	2014	2015	2016
Öngörülen Taahhüt(kWh)	750.000.000	825.000.000	900.000.000	900.000.000	900.000.000
Alınabilecek Enerji (kWh)	703.003.000	775.295.000	849.330.000	868.065.000	881.317.000
Eksik Enerji (kWh)	46.997.000	49.705.000	50.670.000	31.935.000	18.683.000
Eksik Enerji Maliyeti	1.447.508 \$	1.530.914 \$	1.560.636 \$	983.598 \$	575.436 \$

Ayrıca, daha önce izah edildiği üzere, hazırlanan Ek Protokol-1 Taslağı'nın uygulanabilmesi için 36 MW'ta çalıştırılması gerektiği tespit edilen Teknecek Buhar Santralleri'nin yakıt tüketim seviyelerinin ne olacağı hususu Kurum'dan elde edilen ünite verilerine göre incelenmiştir.

Kıb-Tek'in 'Elektrik Üretim Santralleri Raporları' incelendiğinde, Buhar Ünitelerinin en yoğun çalıştığı 21 Temmuz 2011 tarihinde 2,688 MWh brüt enerji üretimine karşılık 679.3 mton yakıt tüketiminin söz konusu olduğu, buna göre de 55 MW'ta çalıştırılan buhar ünitelerinin 252 gr/kWh yakıt tüketiminin gerçekleştiği görülmüştür. Ancak, Elektrik Kurumu Santraller Müdür Muavini Sayın Mehmet Salih Gürkan'ın yapmış olduğu ve tarafımıza sunduğu pik yük trend eğrisi çalışmasında; 36 MW'lık üniteye karşılık ortalama 266 gr/kWh yakıt tüketiminin olduğu görülmüştür. (Ek-27)

Bu bulgulardan hareketle, bir buhar ünitesinin yakıt tüketimi açısından en verimli çalıştırılma seviyesi yerine en düşük çalıştırılabilecek 36 MW seviyesinde çalıştırılmasından kaynaklanan 14 gr/kWh'lık daha fazla yakıt tüketiminin söz konusu olacağı açıktır.

Ek Protokol-1'e göre Teknecik Buhar Ünitelerinin yapılan hesaplamalarda öngörülen çalışma saatleri göz önünde bulundurularak 2013-2016 döneminde en düşük seviye olan 36 MW'da çalıştırılma durumu ile 36-55 MW arasında çalıştırılma durumunda yakıt kaybını ve bundan dolayı oluşan maliyeti gösteren tablo aşağıdadır;

Yıl	Yakıt Kaybı (mTon)	İç Tüketim Kaybı (MWh)	İç Tüketim Kaybının		Birim Yakıt Maliyeti(\$)	Yakıt Kaybı Maliyeti (\$)
			Yakıt Karşılığı (mTon)	Toplam Yakıt Kaybı (mTon)		
2013	3,542	8,988	2,392	5,934	700	4,153,800
2014	3,674	9,153	2,436	6,110	700	4,277,000
2015	3,045	8,314	2,212	5,257	700	3,679,900
2016	2,429	7,479	1,990	4,419	700	3,093,300
Toplam	12,690		9030	21,720	700	15,204,000

Tablodan da görülebileceği üzere brüt üretim üzerinden değerlendirme yapıldığında toplamda 12,690 Ton'luk gereksiz yakıt tüketiminin meydana geleceği ve bundan ötürü toplam 8,883,000 USD'lık yakıt maliyetinin oluşacağı görülmektedir. Net üretim düşünüldüğünde ise bu maliyetin daha da artacağı, bunun yanında iç tüketim kaybının da aynı dönem için toplam 9,030 Ton'a denk geldiği ve yine 6,321,000 USD'lık gereksiz iç yakıt tüketiminin oluşmasına sebebiyet verdiği ve toplamda **15,204,000 USD'a** denk gelen maliyetin oluşacağı sonucuna varılmıştır.

Bütün bu saptamalar değerlendirildiğinde, Elektrik Kurumu'nun söz konusu %4,7'lik dilime denk gelen anlık pik yük talebini karşılamada kurulu santral gücünün yetersiz kalması sebebi ile enerji alım taahhüdü verilerek pik yükü karşılama yöntemine başvurduğu anlaşılmaktadır. Bir yıl içerisinde ihtiyaç duyulan anlık %4,7'lik pik yük talebi (417 saat/yıl) yerine bir yıl boyunca ihtiyaç duyuluyormuş gibi 8,760 saat enerji alım taahhüdü verilmesi sebebiyle, bahsi geçen enerji alım garantisi yönteminin Kuruma maddi külfet getireceği açıktır.

Bu bağlamda, pik yükün karşılanmasında bu yüksek maliyetlere sebep olan yöntemden farklı alternatiflerin değerlendirilmesi gerekliliği hasıl olmuştur. Buna göre, yapılan araştırmada dünyada uygulanan birçok alternatifler olması yanında KKTC'nin mevcut durumu düşünüldüğünde ilk etapta Elektrik Kurumu'nun pik yükü karşılama oranını artırmaktan geçtiği değerlendirilmektedir. Kurumun pik yük enerji talebini karşılamasının;

- Kendi kurulu güç kapasitesini artırması,
- Maksimum ve minimum puant yük seviyelerine göre tarife ayarlamasına gidilerek anlık pik yükün (maksimum puantın) kontrolünün sağlanmasıyla mümkün olabileceği değerlendirilmektedir.

Nitekim, Teknecik Santrali'nda alt yapısı hazır bulunan 2*17,5 MW gücünde dizel santralin kurulabileceği, hatta Kalecik-II Sözleşmesine dayanak teşkil eden S(K-II)531-2009 nolu Bakanlar Kurulu kararında buhar veya farklı bir santralin yapılması öngörüsünün var olduğunu ve yapılan araştırma neticesinde de bu dizel santrallerin kurulum maliyetinin mekanik işler de dahil olmak üzere ünite başına yaklaşık 9 milyon Euro'ya denk geldiği, oysa alım garantisi verilerek Aksa Enerji Üretim AŞ'den alınacak enerji için bugünkü ve gelecekteki öngörülere baktığımızda kurulacak iki dizel ünitesine göre çok daha fazla bir bedele mal olacağı açıktır.

Bu bağlamda Kalecik-II Sözleşmesi'nin şartları göz önünde bulundurularak kira bedeli baz alınmak suretiyle aşağıdaki tablo oluşturulmuştur.

Yıl	Kıb-Tek'in Pik Yük Karşılama Güçü (MW)	Pik Yük (MW)	Pik Yük İhtiyacı (MW)	Karşılanamayan Pik Yük ihtiyacı (kWh)	Alım Garantisi (Aksa'dan Alınan Enerji) (kWs)	Karşılanamayan Pik Yüke Göre Ödenmesi Gereken Miktarı (\$)	Ödenen veya Ödenecek Kira Miktarı (\$)	Fark (\$)
2010	210	270	60	25.020.000	549.996.000	2.291.081	16.389.881	14.098.800
2011	210	274	64	26.688.000	649.992.000	2.470.508	20.019.754	17.549.246
2012	210	288	78	32.400.900	699.996.000	2.999.351	21.559.877	18.560.526
2013	210	302	92	38.399.445	699.996.000	3.554.637	21.559.877	18.005.240
2014	210	317	107	44.697.917	699.996.000	4.182.384	22.259.873	18.077.489
2015	210	333	123	51.311.313	699.996.000	4.801.200	22.259.873	17.458.673
2016	210	350	140	58.255.379	699.996.000	5.450.956	22.259.873	16.808.917
2017	210	367	157	65.546.648	699.996.000	6.133.200	22.259.873	16.126.673
2018	210	386	176	73.202.480	699.996.000	6.849.556	22.259.873	15.410.317
2019	210	405	195	81.241.104	699.996.000	7.601.730	22.259.873	14.658.143
2020	210	425	215	89.681.659	699.996.000	8.391.513	22.259.873	13.868.360
2021	210	446	236	98.544.242	699.996.000	9.220.785	22.259.873	13.039.088
2022	210	469	259	107.849.954	699.996.000	10.091.520	22.259.873	12.168.353
2023	210	492	282	117.620.952	699.996.000	11.005.792	22.259.873	11.254.081
2024	210	517	307	127.880.500	699.996.000	11.965.778	22.259.873	10.294.095
						97.009.991	324.387.992	227.378.001

* 2010 kira bedeli 2.98 * 2011-2013 kira bedeli 3.08 * 2014-2024 kira bedeli 3.18

Yukarıdaki tablodan da görülebileceği üzere, mevcut durumu yalnızca kira bedeli üzerinden de değerlendirdiğimizde bu durumda bile Aksa Enerji Üretim AŞ'ne ihtiyaç fazlası alımdan dolayı toplamda 227.378.001.-USD ödemenin yapılacağı görülmektedir.

Yine Kalecik-II Sözleşmesinin 35. maddesine dayanarak hazırlanan Ek Protokol-1 Taslağına göre de kira bedeli esas alınarak aşağıdaki tablo oluşturulmuştur.

Yıl	Kıb-Tek'in Pik Yük Karşılama Güçü (MW)	Pik Yük (MW)	Pik Yük İhtiyacı (MW)	Karşılanamayan Pik Yük ihtiyacı (kWh)	Alım Garantisi (Aksa'dan Alınan Enerji) (kWs)	Karşılanamayan Pik Yüke Göre Ödenmesi Gereken Miktarı (\$)	Ödenen veya Ödenecek Kira Miktarı (\$)	Fark (\$)
2010	210	270	60	25.020.000	549.996.000	2.291.081	16.389.881	14.098.800
2011	210	274	64	26.688.000	649.992.000	2.470.508	20.019.754	17.549.246
2012	210	288	78	32.400.900	750.000.000	2.999.351	23.100.000	20.100.649
2013	210	302	92	38.399.445	825.000.000	3.554.637	25.410.000	21.855.363
2014	210	317	107	44.697.917	900.000.000	4.182.384	28.620.000	24.437.616
2015	210	333	123	51.311.313	900.000.000	4.801.200	28.620.000	23.818.800
2016	210	350	140	58.255.379	900.000.000	5.450.956	28.620.000	23.169.044
2017	210	367	157	65.546.648	900.000.000	6.133.200	28.620.000	22.486.800
2018	210	386	176	73.202.480	900.000.000	6.849.556	28.620.000	21.770.444
2019	210	405	195	81.241.104	900.000.000	7.601.730	28.620.000	21.018.270
2020	210	425	215	89.681.659	900.000.000	8.391.513	28.620.000	20.228.487
2021	210	446	236	98.544.242	900.000.000	9.220.785	28.620.000	19.399.215
2022	210	469	259	107.849.954	900.000.000	10.091.520	28.620.000	18.528.480
2023	210	492	282	117.620.952	900.000.000	11.005.792	28.620.000	17.614.208
2024	210	517	307	127.880.500	900.000.000	11.965.778	28.620.000	16.654.222
						97.009.991	399.739.635	302.729.644

* 2010 kira bedeli 2.98 * 2011-2013 kira bedeli 3.08 * 2014-2024 kira bedeli 3.18

Yukarıdaki tablodan da görülebileceği gibi, 2012-2024 dönemini öngören Ek Protokol-1'deki alım taahhütlerine göre ihtiyaç fazlası alınacak enerji için, sadece **kira bedeli dikkate alınsa dahi** Aksa Enerji Üretim AŞ'ye ihtiyaç fazlası alım için 302.729.644 USD ödemenin yapılacağı görülmekte, oysa **Elektrik Kurumunda alt yapısı hazır durumda olan yere kurulabilecek iki adet dizel santralin Mekanik işleri de dahil olmak üzere yaklaşık maliyetin toplam 17,900,000 Euro'ya** denk geldiği tespitlerimiz arasındadır..

Günümüz itibariyle değerlendirme yapıldığında, 302.729.644.-USD'ın 232.576.120.-EURO'ya (25.01.2012 – USD Kur: 1.8267, EURO Kur: 2.3777) denk geldiği ve bu durumda da yaklaşık 9 milyon Euro'ya mal olan santrallerden 26 adet alınabileceği açıkça görülmektedir.

Yine 2016 yılına kadar bu kez de **Kıb-Tek'in mevcut kapasitesi ile üretemeyeceği enerji miktarının artacağı** düşüncesiyle Elektrik Kurumu Santraller Müdür Muavini Sayın Mehmet Salih Gürkan'dan bir de bu açıdan analiz yapabilmek amacıyla bilgi talep edilmiştir. Sunulan bu bilgilere göre “Buhar Santrali: 100 MW (Mayıs ve Ekim aylarında bir ünite bakımda: 55 MW) Teknecik Dizel Santrali: 90 MW (Mart aylarında bir ünite bakımda: 85 MW, Nisan iki ünite bakımda: 70 MW)” çalıştırılması koşulu ile **kira bedeli esas alınarak** aşağıda yeni bir tablo daha oluşturulmuştur.

Yıl	Kıb-Tek'in Enerji Yüğü Karşılama Gücü (MW)	Karşılanamayan Enerji Yük ihtiyacı (kWh)	Alım Garantisi (Aksa'dan Alınan Enerji) (kWs)	Karşılanamayan Pik Yüke Göre Ödenmesi Gereken Miktarı (\$)	Ödenen veya Ödenecek Kira Miktarı (\$)	Fark (\$)
2010	210	15.305.000	549.996.000	1.401.479	16.389.881	14.988.402
2011	210	26.594.000	649.992.000	2.461.807	20.019.754	17.557.947
2012	210	43.245.000	750.000.000	4.003.190	23.100.000	19.096.810
2013	210	65.837.000	825.000.000	6.094.531	25.410.000	19.315.469
2014	210	94.863.000	900.000.000	8.876.331	28.620.000	19.743.669
2015	210	130.786.000	900.000.000	12.237.646	28.620.000	16.382.354
2016	210	173.873.000	900.000.000	16.269.296	28.620.000	12.350.704
				51.344.280	170.779.635	119.435.355

Yukarıda Enerji Yükünün esas alındığı **2010-2016** devresini kapsayan tablo dikkate alınarak yapılan hesaplamada yine kira bedeli olarak **119.435.355.-USD** fazladan ödeme yapılacağı açıkça görülmektedir. Bu da hangi hesaplama yöntemi kullanılırsa kullanılsın sonucun pek de değişmeyeceğini göstermektedir.

Bunun yanında uzun vadeli “enerji alım garantisi” antlaşması yönteminin, enerji sektöründe rekabeti kısıtlayıcı unsur teşkil edeceği ve enerji sektöründeki yeni girişimcilerin ve/veya alternatif enerji üretim sektörlerinin piyasada yer almasına imkân vermeyeceği bir ortamın oluşacağı kanaatindeyiz. Ayrıca 36/2009 sayılı Rekabet Yasası'nın “Rekabeti Kısıtlayan Anlaşmaların, Teşebbüs Birliği Kararlarının ve Uyumlu Eylemlerin yasaklanması” yan başlıklı 4. maddesi “ Rekabetin Önemli ölçüde engellenmesi, kısıtlanması veya bozulmasını amaç edinen veya bu sonucu yaratacak veya yaratan ve özellikle:

... (4) Rakip teşebbüslerin faaliyetlerini zorlaştıran veya kısıtlayan ya da piyasada faaliyet gösteren teşebbüsleri boykot veya diğer davranışlarla piyasadaki çıkartan ya da piyasaya yeni girişleri engelleyen... ” eylemlerin yasak olduğu ve hukuken geçersiz olacağı hükme bağlanmaktadır.

4. SONUÇ:

KKTC Enerji talebini karşılayan Elektrik Kurumu'nun bu talebi karşılamada anlık maksimum yük talebi (pik yük) açısından Teknecik kurulu güç kapasitesinin yetersizliği sebebiyle, gerek Kıbrıs-Kalecik gerekse Kalecik-II Sözleşmeleri ve düzenlenen protokollerle Aksa Enerji Üretim AŞ'ye "enerji alım garantisi" vermek yöntemini kullanarak karşılamaktadır.

Kullanılan bu yöntemdeki süreç incelendiğinde;

- Kıbrıs-Kalecik Sözleşmesi'nin özüne protokollerle müdahale edilerek enerji alım garantisine karşılık Kurum'a devredilecek yatırım dengesinin yapısal değişikliğe uğratılarak bozulduğu, buna göre tespit edilen Aksa Enerji Üretim AŞ'nin eksik yatırım bedeli olan 2,142,000 USD'in kira bedelinden düşülmediği ve/veya bu miktar kadar Kurum'a yatırım yapılmadığı,
- Kıbrıs-Kalecik Mobil Santralı Sözleşmesi'nin 3. maddesine istinaden Yüklenici Firma tarafından tesis edilerek Kıb-Tek'e devredilmesi gereken KALECİK TM'nin ise devredilmediği,
- Bakanlar Kurulu'nun 11.02.2009 tarih ve S(K-II)531-2009 nolu kararı ve bu kararı değiştiren 18.02.2009 tarih ve S(K-II)590-2009 nolu kararıyla İhaleye çıkılmadan Kalecik-II Sözleşmesi'nin imzalandığı,
- Hazırlanan Ek Protokol-1 Taslağındaki'nin 33 MW'lık güç kapasitesi artışına, Kalecik-II Sözleşmesi'nin madde (10) bağlamında, iki ünite daha kurabileceği, ancak enerji alım garantisinin bu ünitelere göre değil Kıb-Tek'in enerji talebine göre belirlenmesi gerektiği,
- Yapılan enerji alım garantisi antlaşmaları nedeni ile Teknecik Buhar Santralleri'nin kurulu gücünün %56'sını; Teknecik Dizel Santrallerinin %14'ünü kullandıkları, ancak Kalecik Santralı'nın kurulu gücünün %71'ini kullandığı,
- Kurum Santralleri'nce bir yılda karşılanamayacak 210 MW üzerindeki anlık pik yük talebinin 417 saata (17 gün) denk geldiği, ancak "enerji alım garantisinin" 8760 saate (365 gün) denk gelen taahhütlere dayandırıldığı, bu nedenle alım garantisi yönteminin 2010-2024 yılı öngörülerini hizmet bedeli esasına dikkate alınarak yapılan hesaplama göre 1,085,663,651 USD'lik mali külfete sebep olacağı,
- Kıb-Tek'in mevcut kapasitesi ile üretemeyeceği enerji miktarının yıllar itibarı ile artacağı düşünülerek Elektrik Kurumu Santraller sorumlusundan alınan bilgiler ışığında yapılan hesaplama göre 2010-2016 devresinde hizmet bedeli olarak 457.625.363.-USD fazladan ödeme yapılacağı,
- Sadece kira bedeli ödenmesi halinde dahi, 2010-2024 döneminde Aksa Enerji Üretim AŞ'ye ihtiyaç fazlası 302.729.644.-USD ödeme yapılacağı, bugün itibarıyla de söz konusu tutarın 232.576.120.-EURO denk geldiği ve bu durumda da yaklaşık 9 milyon Euro'ya mal olan santrallerden 26 adet alınabileceği,
- Kıb-Tek'in mevcut kapasitesi ile üretemeyeceği genel enerji miktarının yıllar itibarı ile artacağı düşünülerek Elektrik Kurumu Santraller sorumlusundan alınan

bilgiler ışığında yapılan hesaplamada 2010-2016 devresinde sadece kira bedeli dikkate alınsa bile 119,435,355.-USD fazladan ödeme yapılacağı,

- Ek Protokol-1 Taslağı ile Kalecik-II Sözleşmesi'nin özüne müdahale edilerek taahhüt edilen enerji alım garantisinin, talep yetersizliği nedeni ile ilk kez K1b-Tek tarafından alınamayacak enerji miktarlarının (eksik enerji) doğması ile yapısal değişikliğe uğratıldığı,
- Ek Protokol-1 Taslağı'nın uygulamaya girmesi ile K1b-Tek Santrallerinden Buhar Ünitelerinin en düşük çalıştırılabilir 36 MW'lık seviyede çalıştırma durumunda kalacağı, Teknecik Dizel Santralleri'nin ise hemen hemen hiç çalıştırılmayacağı,
- 2012-2016 devresinde Kalecik-II Sözleşmesi'nin 24. maddesinin "eksik üretim" hükmüne atfen ilk beş yılda toplamda 6.098.092 USD'lık maliyetin doğacağı,
- Teknecik Buhar Ünitelerinin düşük seviyede çalıştırılmasından dolayı 2013-2016 döneminde 21,720 tonluk gereksiz yakıt maliyetinin oluşacağı, bunun ise Kurum'a 15,204,000 USD'a mal olacağı,
- Ek Protokol-1 Taslağı uygulamaya konsa bile yine 2015 yılından itibaren, öngörülen pik yük talebini karşılama yetersizliğinin yeniden gündemde olacağı, bu cihetle "enerji alım garantisi" yönteminin çözüm olamayacağı, dolayısı ile Kurumun enerji üretim artırımına yönelik yatırım yapma gereğinin kaçınılmaz olduğu, aksi yapıldığı veya aynı firma ile devam edildiği takdirde enerji sektöründe tekelleşmeye doğru gidileceği,

sonucuna varılmıştır.

Yaptığımız araştırma neticesinde enerjiye olan ihtiyaç ve pik yükün karşılanmasında yüksek maliyetlere sebep olan "**Enerji alım garantisi**" yönteminin seçilmesi dışında farklı alternatiflerin değerlendirilmesi gerektiği açıktır. KKTC Elektrik Kurumu'nun dünyada uygulanmakta olan birçok alternatif enerji üretimlerini de göz önünde bulundurarak en uygun maliyetlerin de dikkate alındığı yeni enerji politikalarını belirlemesi gerekmektedir.

Bu nedenle ilk etapta, Elektrik Kurumu'nun pik yük enerji talebini karşılayabilmesi için Teknecik Santrallerindeki kendi kurulu güç kapasitesini artırması, ayrıca maksimum ve minimum puant yük seviyelerine göre tarife ayarlamasına giderek anlık pik yükün (maksimum puantın) talep kontrolünü sağlanması ile mümkün olacağı ve bu yatırımların finansmanın da yukarıda izah edilen oluşacak bedeller ile rahatlıkla karşılanabileceği sonucuna varılmıştır.

Başkanlık makamına saygı ile arz olunur.


Mahmut DENİZÇİOĞLU
Kıdemli Denetçi


Ece ÇELİKDAL ALAS
Denetçi